

**ҒАРЫШ ӘЛЕМІНЕ
САЯХАТ**

Адамзат ақыл-ойының даму тарихында алтынмен таңбаланып қалған сәттер аз емес. Сол сәттердің бірі, бәлкім, ең ұлысы адамзат баласының ең алғаш рет ғарыш кеңістігіне көтерілгені шығар. Адамзат бұл сәтке өзінің бүкіл тарихы бойына әзірленген. 1961 жылдың 12 сәуірі. Міне, енді содан бері де жарты ғасыр уақыт өтіп үлгерді. Өмір өте береді. Уақыт пен кеңістік аясындағы сананың енді таңғала қоюы сирек жағдай.

□ 1961 жылдың 12 сәуіріндегі алғашқы ғарышкер - Юрий Гагариннің ұшуы жаңа ғарыш дәуірінің, ғарыш тарихының жаңа даму сатысының басы болды. Адам баласы тартылыс заңын жеңді.

**ГАГАРИН, ЮРИЙ
АЛЕКСЕЕВИЧ
(1934–1968)**

□ Қазақтың қос қаһарман ұлы Тоқтар Әубәкіров пен Талғат Мұсабаевтың ғарышқа ұшқандығы және адамзат тарихындағы алғашқы ғарышкер Гагаринге қойылған ескерткіште қазақ ақыны Олжас Сүлейменовтің өлеңінің бір жолы жазылып тұрғандығы. Тарих осылай жасалады екен. Ал біздің кеудеміздегі аңсар - Ғарыш дәуіріндегі қазақ халқының орнының айшықталуы және оны өз пайдамызға жарата алатын күн туды.

Қазақтың қос қаһарман ұлы

1946 ж. маусымның
27-інде Қарағанды
облысы Қарқаралы
ауданы, «1-інші май»
ұжымшарында
дүниеге келген,
қазақ. Жоғары
білімді. Техника
ғылымдарының
докторы, профессор,
академик, авиация
генерал-майоры.

ТОҚТАР АУБАКИРОВ

1965—69 жж. — Армавир Әуе қорғанысы ұшқыштарының жоғары әскери оқу орнында оқыды, ұшқыш- инженер.

1969 ж. КСРО Әскери әуе күштерінде.

1976 Авиация өнеркәсібі министрлігінің сынаушы ұшқыш мектебі, сынаушы ұшқыш.

1988 ж кеңес одағында алғаш рет әуеде ұшаққа екі мәрте жанармай құйдыру арқылы солтүстік ендікке қонбай ұшуды ерлікпен жүзеге асырды.

Реактивті ұшақтың елуден аса жаңа түрін сынақтан өткізді.

1991 ж 2 қазанда

Байқоңыр ғарыш алаңынан “Союз ТМ - 12” ғарыш кемесімен ұшып, “Мир” орбиталдық комплексінде өзге ғарышкерлермен бірге сегіз тәулік бойы ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізді.

□ 1991 ж 2 қазанда

Байқоңыр ғарыш алаңынан “Союз ТМ - 12” ғарыш кемесімен ұшып, “Мир” орбиталдық комплексінде өзге ғарышкерлермен бірге сегіз тәулік бойы ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізді.

□ 1992 ж. сәуірінен — Қазақстан Республикасы қорғаныс мемлекеттік комитетінің төрағасының бірінші орынбасары, Қазақстан Республикасы Президентінің ғарыш игеру жөнінде көмекшісі. Парламентке сайланудың алдында Қазақстан Республикасы Ұлттық аэроғарыш агенттігінің бас директоры, Алматы қаласы. Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің 12 шақырылым депутаты, ҚР Жоғарғы Кеңесінің 13 шақырым депутаты, Қазақстан Республикасының Парламенті Мәжілісінің 3-ші шақырылым депутаты болып сайланған.

*Қазақ халқының ғасырлар
бойы аңсаған азаттығының
көзайымындай болған - Тоқтар
Әубакиров*

КОСМОНАВТАР ОТБАСЫ

Тоқтар Әубәкіров пошта маркасында

1951 ж. қаңтардың
7-сінде Алматы
облысы Жамбыл
ауданының Қарғалы
ауылында туған.

ТАЛҒАТ МУСАБАЕВ

Қысқаша өмірбаяны

- 1974 ж. — Рига азаматтық авиация инженерлері институтын бітірген, инженер.
- 1974 ж. сәуірдің 1-інен — Бұрындай әуе кәсіпорнында кезекті инженер.
- 1975—84 жж. — әуе кәсіпорндарында саяси-тәрбие қызметінде.
- 1984 ж. — Алматы әуе клубында оқу бітірген.
- 1986 ж. — ұшқыш даярлауын бітіріп, азаматтық авиациясының пилоты деген куәлігін алған.
- 1987—1990 жж. азаматтық авиациясында ұшқыш, ұшақ командирі қызметтерін атқарған.

- 1991 ж. бастап ғарышқа ұшуға даярлануыда. Әскери әуе күштерінде. Қосалқы ғарышкер есебінде екінші экипаждардың мүшелігінде болған.
- 2000 ж. техника ғылымдарының кандидаттық диссертациясын қорғаған.
- 2001—05 жж. Ресей ғарыш мекемесінде.
- 2005 ж. «Бәйтерек» акционерлік қоғамының (Қазақстан-Ресей бірлескен кәсіпорны) Бас директоры.
- 2007 ж. ақпан — Қазақстанның әуе-ғарыш агенттігінің директоры.
- 2007 ж. сәуірдің 11-інден — Қазақстанның ұлттық ғарыш агенттігінің төрағасы.

Марапаттары

- Қазақстан Республикасы:
- «Халық Қаһарманы» атағы (1995)
- «Қазақстанның ғарышкер-ұшқышы» атағы (1995)
- «Отан» ордені (1998)
- «Барыс» 1-ші дәрежелі ордені
- «Астана» медалі (1999)

**Союз ТМ-32
экипажи –**

**Деннис Тито
(Dennis Tito),
Талғат Мұсабаев,
Юрий Батурин**

Талғат Мусабаяев пошта маркасында

СОВЕТ ҚЫЗДАРЫ- ЕЛ МАҚТАНЫШЫ

ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА

СВЕТЛАНА САВИЦКАЯ

КОСМОНАВТИКА МҰРАЖАЙЫ

БАЙҚОҢЫР – ЖҰЛДЫЗДЫ ҚАЛАШЫҚ

АШЫҚ КОСМОСТА

КОРОЛЕВ СЕРГЕЙ ПАВЛОВИЧ

*Қандай қиын күресте өткен күндерің,
Тағдырыңның айлағы боп тұр жерің.
Туған үйің, ғарыш қана шынайы,
Ол – сенімен,
Сен – онымен мәңгіліксің ұдайы.*

Әбунасыр әл-Фараби